

Осетинский язык

Ахуырадон программæ ирон æвзагæй 7 –æм къласы

Учебник: «Ирон æвзаг»

Автор: Колыты Иринаæ

Ирон æвзаджы 7 къласы ахуырадон программæ арæзт у:

- Уæрæсейы Федерацийы закълон «Ахуырады тыххæй»;
- Ног ахуырадон стандартæ;
- Цæгат Ирыстон-Аланийы модернизацийы комплексон проект;
- Ирон национ ахуырады концепци ;
- Приоритетон национ проект «Нæ ног скъола»;
- Республикон программæ «Ирон æвзаг»; йæ автортæ: **Тахъазты Харум, Дзампарты Ларисæ, Дзодзыккаты Зæидæ, Цопанты Ритæ.**
- «Ирон æвзаджы чиныг» -7 кълас -автортæ: **Гæбæраты Никълала**

Программæ сфидар кодта Республикæ Цæгат Ирыстоны – Аланийы Иумсæйаг сæмæ профессионалон ахуырады министрæд.

Регианалон базисон ахуырадон пъланмæ гæсгæ ирон æвзаг ахуыр кæнынæн **7** къласы дих гонд **68 сахаты** афæдзмæ, къуыримæ та - **2** сахаты.

Предметы актуалондзинад

Ирон æвзаг у нæ республикæйы паддзахадон æвзагтæй иу, ирон адæмы мадæлон æвзаг. Куыд уырыссаг, афтæ ирон æвзаг дæр у **филологон циклы** иу хай æмæ рæзын кæны скъоладзауы коммуникативон культурæ, æххуыс ын кæны йæ ныхасы рæзтæн, уæрæх ын кæны йæ дунембарынад, хъомыл æй кæны нæ адæмы хуыздæр традицтæ æмæ æгъдæуттыл. Ирон æвзаг ахуыр кæнын, уымсæй, куыд сæмбæлы, афтæ пайда кæнын у стыр ахъаз фæсивæды патриотизмыл хъомыл кæнын, фидсены сæхсæнад аразджытæ цæттæ кæныны хъуыддаджы. Мадæлон æвзаг зонын у нæ культурсæйы ахсджиæгдæр фæрсæзтсæй иу.

Ирон æвзаг ахуыр кæныны нысантæ:

- ахуырдаутæн æвзаджы тыххæй иумæйаг зонындзинæдтæ раттын; бацамонын, алы адæмæн дæр йæ æвзаг йæ национ хæзна кæй у, хъахъхъæнын æй кæй хъæуы;
- ахуырдауты дзырдут æмæ грамматикон зонындзинæдтæ фæхъæздгдæр кæныныл бакусын;

-дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл бакусын, скъоладзауты коммуникативон арæхстдзинаedtæ æмæ зонындзинаedtæ фæуæрæхдæр кæнын;

-литературон æвзаджы нормæтимæ базонгæ кæнын, ныхасы уавæртæм гæсгæ сæ раст пайда кæныныл ахуыр кæнын.

Стандартты домæнтæм гæсгæ арæст программæтæ æмæ ахуыртæ «филологи»-йæ арæст у ахæм уагыл.

Мадæлон æвзаг:

- 1) ныхасы хуызтæй (хъусын, кæсын, дзурын, фыссын) арæхстджындæрæй пайда кæныныл куыстмæ,
- 2) æвзаджы ахадындынад адæймаджы интеллектуалон æмæ сфæлдыстадон рæзты, ахуыры æмæ хиуыл куысты бацамонынмæ (бамбарын кæнынмæ);
- 3) мадæлон æвзаджы коммуникативон-эстетикон гæнæнтæй пайда кæнынмæ арæхсын;
- 4) æвзаджы тыххæй наукон æмæ системон зонындзинаedtæ раттынмæ; æвзаджы хæйтты æмæ иуæгты бастдзинад бацамонынмæ; лингвистикайы бындурон æмбарындæтæ, æвзаджы иуæгты æмæ сæйрагдæр грамматикон категоритæ базонынмæ;
- 5) дзырды алыхуызон æвзæрстытæ (фонетикон, морфемон, дзырдарæзтон, лексикон, морфологион) дзырdbæстыты æмæ хъуыдыйæдты синтаксисон анализ, тексты иумæйаг æвзæрст бацамонынмæ, пайда сæ кæнынмæ;
- 6) дзырдут хъæздыг кæныныл куыстмæ; ныхасы уавæр æмæ стильмæ гæсгæ, хъæугæ грамматикон мадзæлттæй раст пайда кæнгæйæ, хи хъуыдытæ æргом кæныныл куыстмæ;
- 7) æвзаджы сæйрагдæр стилистикон æмæ лексикон-фразеологион фæрæзтæй, литературон æвзаджы нормæтæй (орфоэпион, лексикон, грамматикон, орфографион, пунктуацион), ныхасы этикетон нормæтæй пайда кæнынмæ арæхсын; дзургæ æмæ фысгæ ныхас аразгæйæ сæ пайда кæнын зонынмæ; хи ныхасы аивдзинад æмæ хъæздыгдынадыл кусынмæ;
- 8) мадæлон æвзаг адæмы стырдæр хæзнатæй иу кæй у, уый æнкъарынмæ; æвзаджы сыгъдæгдынад æмæ культурамæ бæрнон цæстæй кæсынмæ.

Программæмæ гæсгæ мадæлон æвзаг ахуыр кæныны фæстиуджытæ сты ахæмтæ:

Удгоймагон (личностные) фæстиуджытæ:

- 1) скъоладзау хъуамæ бамбара, ирон æвзаг ирон адæмы национ-культурон хæзна кæй у, уый; мадæлон æвзаджы ахадындынад стыр кæй у адæймаджы интеллектуалон æмæ сфæлдыстадон гæнæнтæ райрæзынæн, удварн хъæздыгдæр кæнынæн;
- 2) бамбарын ирон æвзаджы эстетикон нысаниуæг; рæзын кæнын мадæлон æвзагæн аргъ кæнын, хи æвзагæй сæрыстыр уæвыны æнкъарæнтæ; ирон æвзаг ирон адæмы стырдæр хæзнатæй иу кæй у, уый бамбарын; æвзаджы сыгъдæгдынад æмæ культурамæ бæрнон цæстæй кæсын фæцалх уæвын;
- 3) ныхас кæнгæйæ, ирон æвзаджы дзырдут æмæ грамматикон мадзæлттæй раст пайда кæнын; хи ныхасмæ хъус дарын.

Метапредметон фæстиуджытæ сты:

- ныхасы хуызтæй пайда кæнынмæ арæхсын: хорз æмбарын дзургæ æмæ фысгæ ныхасы мидис (ныхасы сæр, тексты темæ, сæйраг хъуыды; сæйраг æмæ уæлæмхасæн информаци);

- стилистикон æгъдауæй æмæ сæ жанртæм гæсгæ алыхуызон чи у, ахæм тексттæ кæсын зонын (æвзаргæ каст, æмбаргæ каст æмæ æнд.);
- бакаст æрмæгæй (Интернетæй, дзыллон информацион фæрæзтæй, ахуырадон компакт-дисктæй) хъæугæ информаци равзарын зонын, алыхуызон дзырдурæттæй пайда кæнынмæ арæхсын;
- арæхсын темæмæ гæсгæ æрмæг сæмбырд кæнынмæ, раст фæткыл æй равæрынмæ; хибарæй хъæугæ информаци ссарынмæ;
- алыхуызон текстты мидис кæрæдзиуыл барын, сæ стилистикон æмæ æвзаджы хицæндзинæдтæ иртасын;
- текст хи ныхæстæй радзурынмæ, текстæн пълан бацæттæ кæнынмæ, конспект ныффыссынмæ, аннотаци бацæттæ кæнынмæ;
- ныхасы уавæрмæ гæсгæ аразын, сæ функционалон хуызтæ, стилистикон ахуырст æмæ жанртæм гæсгæ алыхуызон чи сты, ахæм тексттæ;
- текстты арæзтмæ хъус даргæйæ, хи хъуыдытæ фысгæ æмæ дзургæ ныхасы хуызы æргом кæнынмæ;
- монологон ныхас (таурæгъ, æрфыст, тæрхон) аразынмæ; диалогон ныхасæй пайда кæнынмæ;
- хи ныхас аразын литературон æвзаджы орфоэпион, лексикон, грамматикон, стилистикон нормæтæм гæсгæ; фысгæ ныхасы пайда кæнын орфографион æмæ пунктуацион æгъдæуттæй (нормæтæй);
- дзургæйæ ныхасы этикетон нормæтæм хъус дарын;
- ахуырты рæстæг хи ныхасы хъæд æмæ мидисмæ хъус дарын зонын, хи ныхасы рæдыдтытæ раст кæнынмæ арæхсын; хи арæзт тексттæ редакци кæнын зонын;
- ахуырты (уроқты) рæстæг æмгæртты 'хсæн раныхас кæнынмæ арæхсын; арæхсын чысыл доклад кæнæ рефераты мидис раргом кæнынмæ; диспутты æмæ быцæуты архайын зонын, хи хъуыдыйы растдзинад бафидар кæнынмæ арæхсын.

Предметон фæстиуджытæ сты:

- 1) æвзаджы сæйраг функцитæ иртасын; ирон æвзаджы паддзахадон нысаниуæг цæй мидæг ис, æвзаг æмæ адæмы культурæйы бастдзинад цы нысан кæны, мадæлон æвзаджы ахадзындзинад адæймаджы царды;
- 2) ирон æвзаджы наукон бындуртæ; ирон æвзагзонынады хæйттæ æмæ иуæгтæ, сæ бастдзинад;
- 3) лингвистикайы бындурон æмбарынадтæ: лингвистика æмæ йæ сæйраг хæйттæ; æвзаг æмæ ныхас, дзургæ æмæ фысгæ ныхас; монолог, диалог æмæ сæ хуызтæ; ныхасы уавæр; хуымæтæг ныхасы, наукон, публицистикон, официалон-хъуыддаджы стильтæ; аив литературæйы æвзаг, ныхасы функционалон хуызтæ (таурæгъон, æрфыстон, тæрхон), текст, текстты хуызтæ; æвзаджы сæйраг иуæгтæ, сæ 'ууæлтæ æмæ хицæндзинæдтæ, ныхасы мидæг сæ пайда кæнын;
- 4) ирон æвзаджы лексика æмæ фразеологийы нормæтæ зонын, ирон литературон æвзаджы нормæтæ (орфоэпион, лексикон, грамматикон, орфографион, пунктуацион) зонын, ныхасы этикетон нормæтæ зонын, раст сæ пайда кæнын;
- 5) æвзаджы сæйраг иуæгтæ æмæ грамматикон категоритæ зонын, иртасын сæ, ныхасы уавæртæм гæсгæ сæ раст пайда кæнын;
- 6) дзырды алыхуызон æвзæрстытæ (фонетикон, морфемикон, дзырдарæзтон, лексикон, морфологион) зонын, дзырdbаст æмæ хъуыдыйады синтаксисон æвзæрст, текстты иумæйаг æвзæрст кæнынмæ арæхсын;

7) лексикон æмæ грамматикон синонимтæ иртасын, хи ныхасы мидæг сæ пайда кæнын зонын;

8) мадæлон æвзаджы эстетикон функцитæ иртасын, аивадон литературон уацмысы текст æвзаргæйæ, ныхасы эстетикон ахуырст иртасын зонын.

Скъоладзауты арæхстдзинадтæ (компетенцитæ):

Коммуникативон компетенци (арæхстдзинад) амоны, цæмæй скъоладзаутæ арæхсой ныхасы хуызтæй (дзургæ, фысгæ, хъусгæ) пайда кæнынмæ, ныхасы уавæртæм гæсгæ арæхсой сæ ныхас аразынмæ.

Æвзагон æмæ лингвистикон арæхстдзинад (компетенци) – зонын мадæлон æвзаджы наукон бындуртæ, ирон литературон æвзаджы нормæтæ; бакусын дзырдуртæ хъæздыг кæныныл, райсын грамматикон зонындзинадтæ; æвзаджы иуæгтæн анализ кæнынмæ арæхсын, æвзаджы дзырдуртæтæй пайда кæнын зонын.

Культураамонынады (культуроведческая) компетенци – ирон æвзаг ирон адæмы культурайæ зонгæ кæнын фæрæз кæй у, уый æнкъарын; æвзаджы бастдзинад истори æмæ адæмы культурайæ зонын, ирон ныхасмы этикетон нормæтæ зонын, пайда кæнынмæ сæ арæхсын

7- кълæс ахуырадон программæ курс аразгæйæ, хъусдард цæуы 5-6 кълæсты арæхстдзинадтæ ахуырадон программæмæ.

7 –æм къласы фидаргонд цæуынц ныхасы хæйттæ.

Ныхасы хæйттæ ахуыргæнгæйæ арæхдæр хъæуы дзырдтæ анализ кæнын – ссарын дзырдæн йæ удаг, æмуидаг дзыртæ йын сæххæуды кæнын. Уый фæххуыс уыдзæн дзырты растфыссынад хуыздæр бамбарынсæн.

7 къласы ирон æвзаджы программæйы мидис.

Морфологи. Орфографии. Мивдисæг.

Мивдисæджы тыххæй 5-æм æмæ 6-æм къласы цы базыдтой, уый зæрдыл æрлæууын кæнын.

Цæугæ æмæ æдзæугæ мивдисджытæ.

Мивдисæджы бындуртæ. Хъæлæсонты æмæ æмхъæлæсонты ивынад ивгъуыд афоны бындуры æмæ сæ растфыссынад.

Мивдисæджы здæхæнтæ (æргомон, бæллиццаг, фæдзæхстон, бадзырдон). Сæ нысаниуæг. Мивдисæджы ифтындзæг бадзырдон æмæ бæллиццаг здæхæнты. Мивдисæджы æнæцæсгомон формæ æмæ æнæцæсгомон мивдисджытæ, сæ растфыссынад.

Миногми.

Миногми куыд мивдисæджы сæрмагонд формæ: йæ иумæйаг нысаниуæг, йæ арæзт (æг, д, т, ст, ад, ыд, инаг), йæ морфологион æууæлтæ æмæ синтаксисон функцитæ. Миногмиты афонтæ. Миногмиты рахызт номдартæм æмæ миногонтæм. Миногмиты растфыссынад.

Фæрссагми.

Фæрссагми куыд мивдисæджы сæрмагонд формæ: йæ иумæйаг нысаниуæг, йæ арæзт, йæ морфологион æууæлтæ æмæ синтаксисон функцитæ. Æххæст æмæ æнæххæст хуызы фæрссагмитæ æмæ сæ арæзт. Фæрссагмион здæхт. Фæрссагмиты растфыссынад.

Фæрсдзырд.

Фæрсдзырдты нысаниуæг æмæ сæ грамматикон æууæлтæ. Фæрсдзырдты дих сæ амындмæ гæсгæ. Фæрсдзырдты арæзт. Фæрсдзырдты бæрцбарæнтæ. Фæрсдзырдты растфыссынад.

Фæсæвæрд.

Фæсæвæрдты нысаниуæг. Фæсæвæрдты бастдзинад, сæ разæй цы дзырдтæ вæййынц, уыдонимæ. Фæсæвæрдты равзæрд. Фæсæвæрдтæ иртасын се мхуызон номдар æмæ ферсдзырдтæй. Фæсæвæрдты растфыссынад.

Разæвæрд.

Разæвæрдты нысаниуæг. Разæвæрдты бастдзинад дзырдтимæ. Разæвæрдты растфыссынад.

Бæттæг.

Бæттæгты нысаниуæг. Хуымæтæг æмæ вазыгджын бæттæгтæ. Бабæттæг бастдзинады бæттæгтæ хуымæтæг æмæ бабæттæг вазыгджын хъуыдыйæдты. Домгæ бастдзинады бæттæгтæ домгæвазыгджын хъуыдыйады. Вазыгджын бæттæгты растфыссынад.

Хайыгтæ.

Хайыгты нысаниуæг. Сæ грамматикон миниуджытæ. Хайыгты дих сæ амындмæ гæсгæ. Хайыгты растфыссынад.

Æвастхъæр.

Æвастхъæр нысаниуæг. Æвастхъæрты растфыссынад. Сæ пунктуации.

Ахуыры рæстæджы пайдагонд цæудзысты репродуктивон и продуктивон ахуыры методтæ:

- информацион технологи;
- цæстуынгæ æрмæг,
- ИКТ,
- уацмыстæм иллюстраци,
- амонæн литература.

Æрмæг куыд æмбæрстгонд æрцыд, уый сбæрæг гæнæны хуызтæ:

тест саразын; фысгæ, дзургæ дзуæппытæ индивидуалон кæнæ къордæй; нывæцæн, изложени, практикон, тексты комплексон анализ,диктанттæ алы хуызы, хи кæнæ кæрæдзийы зонындзинæдтæ бæрæггонд.

Контролы формæтæ

- индивидуалон
- къордæй
- фронталон

Контролы хуызтæ

- развæлгъау
- æрвылбон
- тематикон
- хатдзæг

Урочыты хуызтæ:

- урок-ног æрмæг амынд
- урок-практикон куыст
- уроки-хъазт
- компьютерон уроки
- урок -къодты куысты формæ
- ныхасы рæзты куыст
- интеграцигон урок

Технологитæ:

- традицион технологи;
- архайды технологитæ;
- иннæ предметты бастдинадимæ

Ахуырадон-методикон æрмæджыты номхыгъд 1. Гæбæраты Н.Я. Ирон æвзаджы чиныг. «Ир», Владикавказ

Къæлендарон-тематикон пълан ирон æвзаджы курсæй 7- æм кълас						
Бон	Урочы №	Сæргонд Урочы темæ	Сæйраг фарстаты æмбарынаедтæ	Фæстиуджытæ	Урочы хуыз	Хæдзармæ куыст
Æвзаг адæмæн сæ кæрæдзийы æмбарыны сæйраг фæрæз (1с)						
	1	Мадæлон æвзаджы нысаниуæг адæймаджы царды.	Æвзаг, ныхас	Зонын: чиныджы спайдагонд нысæнттæ; Арæхсой: литературон æвзаг хъахъхъæнын, йæ сыгъдæгдзинадыл архайын.	ног зонындзинаедтæ амоныны урок	§.1 фæлт 6
Райдайæн кълæсты æрмæг зæрдыл æрлæууын кæнын (3 с +1)						
	2	Ирон æвзаджы лексикон арæзт.		Зонын: дæргъвæтин æмхъæлæсонты растфыссынад дзырды уидаджы Арæхсын: ныхасы хæйттæ хъуыдыйады раст арын,сæ грамматикон æууæлтæ зонын, æвзаджы иуæгтæ хицæн кæнын.	Зонындзинаедтæ иу уагмæ кæнын	§1 фæлт 2
	3	Фразеологион дзырdbæстытæ.				§1фæлт 3
	4	Дзырдарæзт. Дзырды хæйттæ. Вазыгджын дзырдтæ, сæ растфыссынад.				§1 инд.х
						§1 инд.х
	5	Бацæуæн контролон диктант грамматикон хæстимæ		Арæхсын: текст фыссын хъусгæйæ æмæ грамматикон хæстæ æххæст кæнын	зонындзинаедтæ бæрæггæнæн	
Мивдисæг (16 с)						
	6	Цæугæ æмæ æдзæугæ мивдисджыты хицæндзинаедтæ.	Цæугæ, æдзæугæ, здæхæн, æргомон здæхсæн, бæлиццаг здæхæн, бадзырдон здæхæн, фæдзæхстон здæхæн	Зонын: Мивдисæджы здæхсæнтæ сæмæ афонтсæй кæрсæдзийы нысаниуæджы пайда ксенын зонын. Ныхасы синонимон сæмæ антонимон мивдисджытсæй пайда ксенын зонын. Иу ссæйраг уæнг (зæгъинаг)кæм всеййы, ахсæм	ног зонындзинаедтæ амоныны, комбинировæнго нд, зонындзинаедтæ иу уагмæ кæнын, хи æмæ искæй архæйдтътæм	§ 2, фæлт.19
	7	Мивдисджыты нырыккон æмæ ивгъуыд афоны бындуртæ.				§ 3, фæлт.23
	8	Мивдисджыты здæхæнты нысаниуæг .				§ 4, фæлт.26
	9	Æргомон здæхсæн.				§ 5, фæлт.29
	10	Бæлиццаг здæхæны мивдисджыты нысаниуæг .				§ 6, фæлт.34

11	Бадзырдон здæхæны мивдисты нысаниуæг æмæ сæ ифтындзæг.		хуымæтæг хъуыдыйæдты мив. сөнæцæсгомон ф. пайда кæнын	хъус дарыныл фæцалх кæныны	§ 7, фæлт.42
12	Фæдзæхстон здæхæны мивдисджыты нысаниуæг.				§ 8, фæлт.48
13	Мивдисджыты сөнæцæсгомон формæтæ сæмæ сæ растфыссынад.		Арæхсын: Ирон орфограммæйы нормæтæ хъахъхъæнын.		§ 9, фæлт. 54
14	Н/Р Мивдисæджы цæсгомы формæ баивгæйæ бацæттæ кæнын изложени		Арæхсын орфографион æвзæрст кæнынмæ		Инд.х
15	Изложени ныффыссын		архæйдтытæ алгоритмæтæм гæсгæ кæнын,		
16	Мивдисджытæ æппæрццаг дзырдты нысаниуæг.				§ 10, фæлт. 63
17	Мивдисджытæ дзырдарæзты мадзæлттæ.				§11, фæлт. 73
20	Мивдисæгæй рацыд æрмæг ныффидар кæнын			зонындзинæдтæ бæрæггæнæн	фæлт.78
21	Бæлвырд фæткмæ гæсгæ мивдисæджы морфологон æвзæрст.		Арæхсын: куысты рæдыдтытæ раст кæнын,		§12 , фæлт.76
22	Бæлвырд фæткмæ гæсгæ мивдисæджы морфологон æвзæрст.		зындзинæдтæ хибарæй аиуварс кæнын		Инд.х
23	К/К Рацыд æрмæгæй контролон диктант граматикон хæстимæ		Арæхсын: текст фыссын хъусгæйæ æмæ граматикон хæстæ æххæст кæнын		
Миногми (5 с.)					
24	Миногмийы нысаниуæг. Миногми куыд мивдисæджы сæрмагонд формæ.	Миногми	Зонын: Миногмийы иумæйаг нысаниуæг мивдисæгимæ йæ арæзт (-æг, -д, -т, -ст, -ад, -ыд, -инаг) йæ морфологон æууæлтæ æмæ синтаксисон роль.	ног зонындзинæдтæ	§ 13, фæлт.87
25	Ивгъуыд æмæ суинаг афоны миногмиты нысаниуæг æмæ хицæндзинæдтæ.			амоныны, комбинировæнго	§ 14-16, фæлт.93
26	Миногмийы рахызт номдартæ сæмæ миногонтæм.			нд, зонындзинæдтæ	§ 17, фæлт.113
27	Миногмийы æвзæрст.		Арæхсын: Миногми номдар æмæ миногонæй иртасын	иу уагмæ кæнын, хи æмæ искай	§ 18, фæлт.113
	П/К рацыд æрмæгæй		зонын. Миногмийæ предметтæ æмæ фæзындты æууæлтæ	архæйдтытæм хъус дарыныл	

				бæрæг кæнын. Миногми – бæрæггæнæн бæрæггæнинаг дзырдтимæ иу цавдимæ дзурын зонын.	фæцалх кæныны	
Фæрссагми (4 с.)						
	28	Фæрссагми.	Фæрссагми	Арæхсын: Фæрссагми æмæ фæрс-сагмион здæхтимæ хъуыдыйад аразын зон-ын, фæрссагми синоним-он мивдисæгсæй ивын-мæ арæхсын.	ног зонындзинадтæ амоныны, зонындзинадтæ бæрæггæнæн	§ 19, фæлт.124
	29	Æнæххæст æмæ æххæст хуызы фæрссагмитæ.				§ 20, фæлт.134
	30	Фæрссагмиты растфыссынад.				§ 21, ин.х
	31	Куыд равзарын хъæуы фæрссагми.				§ 22, фæлт.135
Фæрсдзырд (7с+1)						
	32	Фæрсдзырдты нысаниуæг, сæ грамматикон æууæлтæ. Фæрсдзырдты дих сæ амындмæ гæсгæ.	Фæрсдзырд	Арæхсын: Фæрсдзырдты нысаниуæг, сæ грамматикон æууæлтæ. Фæрсдзырдты дих сæ амындмæ гæсгæ. Фæрсдзырды дзырдарæст. Фæрсдзырд æмæ миногон сæ синтаксисон æууæлтаем гæсгæ кæрæдзимæ иртасын. фæрсдзырдты бæрцбарæнты хицæндзинадтæ. Синонимон,антонимон æмæ аргъгæнæн фæрсдзырдтæй тексты пайда кæнын зонын.	ног зонындзинадтæ амоныны, комбинировæнго нд, зонындзинадтæ иу уагмæ кæнын, хи æмæ искай архæйдтытæм хъус дарыныл фæцалх кæныны	§ 23 -24 фæлт. 143
	33	Фæрсдзырды дзырдарæст. Номивджытæй арæст фæрсдзырдтæ.				§ 25-26, фæлт 150
	34	Номдартæй арæст фæрсдзырдты хицæндзинадтæ.				§ 27, фæлт. 161
	35	Миногонтæй арæст фæрсдзырдты нысаниуджытæ æмæ сæ дзырдарæст.				§ 28, фæлт. 171
	36	Фæрсдзырдты арæст нымæцонтæ.				§ 29, фæлт. 176
	37	Фæрсдзырдты бæрцбарæнты хицæндзинадтæ.				§ 32, фæлт. 192
	38	Фæрсдзырдты растфыссынад.				§ 33, фæлт. 193
	39	Контролон диктант морфологийæ.				§ 34, фæлт. 199
Фæсæвæрд (5с.)						
	40	Фæсæвæрдты нысаниуæг.	Фæсæвæрд	Зонын: фæсæвæрды равзæрд. Арæхсын: фæсæвæрдтæ	Ног зонындзинадтæ	§ 36, фæлт. 211

41	Фæсæвæрдты бастдзинад, сæ разæй цы дзырдтæ ис, уыдонимæ.		иртасын се' мхуызон номдартæ æмæ фæрсдзырдтæй. Фæсæвæрд йæ синонимон дзырдæй ивын арæхсын.	амоныны, комбинировæнго нд, зонындзинадтæ иу уагмæ кæнын,	§ 38, фæлт. 230
42	Фæсæвæрдты растфыссынад.				§ 39, фæлт. 238
43	Фæсæвæрдты равзæрд.				§ 40, фæлт. 249
44	Фæсæвæрды æвзæрст.				§ 41, фæлт. 253
Разæвæрд 3 с.					
45	Разæвæрдты нысаниуæг.	Разæвæрд	Зонын: ирон æвзаджы разæвæрдты нысаниуæг, разæвæрдты растфыссынад. Арæхсын: разæвæрдтæ се' мхуызон разæфтуантæй иртасын.	Ног зонындзинадтæ амоныны, комбинировæнго нд, зонындзинадтæ иу уагмæ кæнын,	§ 42, фæлт. 256
46	Разæвæрдты бастдзинад, сæ фæстæ цы дзырдтæ лæууы, уыдонимæ.				§ 43, фæлт. 260
47	Разæвæрдты растфыссынад.				§ 44, фæлт. 268
Бæттæгтæ (5с)					
48	Бæттæгты нысаниуæг.	Бæттæг	Зонын: бæттæгты нысаниуæг, хуымæтæг æмæ вазыгджын бæттæгты хицæндзинадтæ, вазыгджын бæттæгты растфыссынад. Арæхсын: бабæтгæ æмæ домгæ бастдзинады бæттæгтæ хъуыдыйæдты мидæг пайда кæнын. Бæлвырд фæткмæ гæсгæ бæттæгтæ æвзарын.	ног зонындзинадтæ амоныны, комбинировæнго нд, зонындзинадтæ иу уагмæ кæнын,	§ 45, фæлт. 280
49	Хуымæтæг æмæ вазыгджын бæттæгтæ.				§ 46 фæлт. 287
50	Бабæтгæ æмæ домгæ бæттæгтæ.				§ 47 фæлт. 287
51	Бæттæгы æвзæрст.				§ 48, фæлт. 297
53	П/К рацыд æрмæгæй				Инд.х
Хайыгтæ (4 с.)					
54	Хайыгты нысаниуæг. Сæ грамматикон миниуджытæ.		Зонын: хайыгты нысаниуæг, сæ грамматикон миниуджытæ, хайыгты дих	ног зонындзинадтæ амоныны, комбинировæнго нд,	§ 49, фæлт. 333
55	Хайыгты дих сæ амындмæ гæсгæ.		Арæхсын: хайыгтæ растфыссын, се' мхуызон		§ 50, фæлт. 317

				ныхасы хæйттæй хицæн кæнын, хайыг хъуыдыйады цы дзырдимæ баст у, уый амонын зонын. Бæлвырд фæткмæ гæсгæ æвзарын хайыгтæ.	зонындзинаедтæ иу уагмæ кæнын,		
	56	Хайыгты растфыссынад æмæ æвзæрст.		Арæхсын: Ныхасы рæзтыл бакусын. Ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын зонын.		§ 52, фæлт. 333	
	57	Н/К Сочинени «Мæ бæллиц».					
Æвастхъæртæ (3 с.)							
	58	Æвастхъæры функционалон-стилистикон нысаниуæг.	Æвастхъæр	Зонын: æвастхъæры функционалон-стилистикон нысаниуæг Арæхсын: æвастхъæртæ хъуыдыйады æрхæцæн нысæнттæй хицæн кæнын, ныхасы рæзтыл куысты сæ пайда кæнын	ног зонындзинаедтæ амоныны, комбинировæнго нд, зонындзинаедтæ иу уагмæ кæнын,зонындзи нæдтæ бæрæггæнæн	§ 53, фæлт. 337	
	59	Æвастхъæртæ хъуыдыйады æрхæцæн нысæнттæй хицæн кæнын.				§ 54, фæлт. 340	
	60	Æвастхъæрты растфыссынад				§ 55, фæлт. 345	
Æрмæг фæлхат 6с +2							
	61	Фонетикæ æмæ лексикайы æрмæг зæрдыл æрлæууын кæныны фæлтæрæнтæ		Зонын: рацыд орфограммæтæ æмæ пунктограммæты зонындзинаедтæ иу уагмæ кæнын. Арæхсын: зонындзинаедтæ æмæ арæхстдзинаедтæ иу уагмæ кæнын, куысты рæдыдтытæ сраст кæны, ахуырадон архайды къухы цы бафтыд/ нæ бафтыд, уый бæрæг кæнын	комбинировæнго нд, зонындзинаедтæ иу уагмæ кæнын, хи æмæ искæй архæйдтытæм хъус дарыныл фæцалх кæныны	§ 54, фæлт. 345	
	62	Синтаксисы æрмæг зæрдыл æрлæууын кæныны фæлтæрæнтæ				§ 54, фæлт. 345	
	63	Морфологийы æрмæг зæрдыл æрлæууын кæныны фæлтæрæнтæ				§ 54, фæлт. 345	
	64	Афæдзы кæрон рацыд æрмæгæй контролон диктант					
	65	Рæдыдтытыл куыст					
	66	Комютерон тест рацыд æрмæгæй					
	67 68	Резерв					

2. Ирон æвзаг æмæ литературæйы программæтæ,- Дзæуджыхъæу, «Ир», 2005.

График реализации практической части программы

по осетинскому языку в 7 классе

Практическая часть программы	Дата	Тема	Форма проведения
Диктант	16.09.13	Бацæуæн контролон диктант.	

Диктант	18.11.13	Контролон диктант мивдисæджы рацыд æрмæджы фæстæ.	итоговый
Диктант	30.01.14	Контролон диктант морфологийæ.	
Диктант	05.05.14	Афæдзы кæрон рацыд æрмæгæй.	итоговый
Изложение	17.10.13	Мивдисæджы цæсгомон формæ баивгæйæ текст фыссын.	обучающий
Практическая работа	05.03. 13	Миногмийы рацыд æрмæгæй.	тренировочный
Практическая работа	17..03.14	Нымæцонæй рацыд æрмæгæй.	тренировочный
Сочинение	10.04.14	Нывæцæн – тæрхæттæ «Мæ бæллиц»	
Тестыл куыст	12.12.13	Афæдзы æрдæджы рацыд æрмæгæй	итоговый
Тестыл куыст	12.05.14	Афæдзы дæргъы рацыд æрмæгæй	итоговый